

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2010, Volume: 5, Number: 3, Article Number:D0021

FINE ARTS

Received: June 2009

Accepted: July 2010

Series : D

ISSN : 1308-7290

© 2010 www.newwsa.com

Mükerrem Özlem Özgül¹

Ebru Temiz²

Aksaray High School of Fine Arts and Sports¹

Nigde University²

m_ozlemozgul@hotmail.com

varolebru@gmail.com

Aksaray-Turkey

**KURULUŞUNDAN İTİBAREN GÜZEL SANATLAR VE SPOR LİSESİ MÜZİK BÖLÜMÜ
ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA SON SINIF KORO DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ
NİTELİĞİ**

ÖZET

Bu araştırma ile Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin kuruluşundan günümüze kadar, Müzik bölümü müfredatında yer alıp uygulanan koro eğitimi öğretim programları dersin amaçları göz önünde bulundurularak incelenmiş ve bu programlar arasındaki ortak ve farklı yönler belirlenerek çeşitli saptamalarda bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Koro, Koro Eğitimi, Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi, Öğretim Programı, Müzik

**THE QUALITY OF TUITION PROGRAMMES OF THE LAST CLASS CHORUS LESSON IN
MUSIC DEPARTMENT, SINCE THE ESTABLISHMENT OF ANATOLIAN FINE ARTS HIGH
SCHOOL**

ABSTRACT

With this research, chorus education teaching programmes which are involved in and applied in Music Department Curriculum have been examined since the establishment of High School of Fine Arts and Sports by taking into consideration of lesson's purposes and various decisions have been found by determining the identical and different parts of these programmes.

Keywords: Chorus, Chorus Education, High School of Fine Arts and Sports, Teaching Programme, Music

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

"Müzik eğitimi, bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma bireyin müziksel davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma ya da bireyin müziksel davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme veya geliştirme süreci" olarak tanımlanmaktadır. Uçan (1994:30)

Müziğin duygu ve düşünceleri en güzel ve en kolay ifade edebildiği alan şarkı söyleme sanatı ve dolayısıyla da koro müziği alanıdır. Toplumun müzik sevgisini ve yeteneğini geliştirmek için koro geçmişten günümüze önemli bir yer tutmuştur. Koro eğitiminin temelleri kreşlerden başlayarak anaokullarında atılmaya başlar. Okullarda ilk toplu müzik eylemi, genellikle sınıfça birlikte söylemeyle devam eder.

Koro eğitimi; koroya ve koroyu oluşturan birim ve bireylere (üyelere), ortak yaşantıları yoluyla amaçlı ve yöntemli olarak belirli sosyomüziksel davranışlar kazandırma; ya da koronun ve koroyu oluşturan birim ve bireylerin (üyelerin) sosyomüziksel davranışlarını ortak yaşantıları yoluyla amaçlı ve yöntemli olarak değiştirme, dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme sürecidir (Uçan,2001).

Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'nde Koro eğitimi dersi, mesleki müzik eğitiminin önemli bir parçası olarak ayrı bir ders şeklinde müfredatta yer almış ve böylece profesyonel bir boyut kazanmıştır.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Koro eğitimi aracılığıyla Güzel Sanatlar ve Spor liselerinde ülkemizin, Türkçemize uygun düşen söyleme biçiminin doğmasına, gelişimine ve gelenekselleşmesine yardımcı olmak, çağdaşlaşma doğrultusunda batı müziği koro eserlerini ve çok sesli koro için yazılmış Türk müziği koro eserlerini genel özelliklerine dikkat ederek seslendirme ve bu seslendirme işini koro bilinci içinde gerçekleştirme amaçlanmaktadır. (Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Batı Müziği Koro Eğitimi Dersi Öğretim Programı)

Bu araştırmanın amacı Güzel sanatlar ve Spor Liselerinde işlenen koro eğitimi dersinin geçmişten günümüze gelen programlarının incelenmesi ve karşılaştırılmasıdır.

3. YÖNTEM (METHOD)

Bu araştırma tarama modeli benimsenerek gerçekleştirilmiştir. Betimsel bir çalışma niteliğindedir. İlk olarak Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde uygulanan Koro Eğitimi öğretim programlarına ulaşılmış, daha sonra ortak ve farklı yönleri incelenerek elde edilen bulgular maddeler halinde yazılmıştır.

4. BULGULAR VE YORUM (RESULTS AND COMMENT)

Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri'nin kuruluşundan günümüze kullanılan öğretim programları incelendiğinde 3 öğretim programı ile karşılaşılmaktadır. Bu öğretim programları içerisinde koro eğitimi dersi öğretim programları ünitelendirilmiş program şeklinde ifade edilmiş olup, genel yapıya bakıldığında eski öğretim programları tek bölüm halinde ifade edilmesine rağmen, son öğretim programında koro eğitimi dersi öğretim programı farklı başlıklardan oluşan iki bölüm şeklinde verilmiştir. Bunlar Türk müziği koro eğitimi ve Batı müziği koro eğitimidir.

Koro dersi; 1989 yılında Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi ilk açıldığında Temel Sanat Eğitimi'nin bir alt dalı olarak işlenmeye başlamıştır. Bu program 1998 yılına kadar dokuz eğitim-öğretim yılı

devam etmiştir. Haftada iki saat olan koro dersi altı üniteden meydana gelmekte ve ünitelerde ki konuların dağılımına göre otuz tane özel amaç belirlenmiştir.

- Birinci ünite; İnsan Sesinin Oluşumu ve Korunması. Bu üniteye ait üç tane konu, beş tane amaç sayısı vardır. Birinci konu, ses sisteminin öğeleri; ikinci konu, solunum türleri; üçüncü konu, sesin korunması'dır.
- İkinci ünite; Şarkı Söylemede Duruş ve Solunum. Bu üniteye ait iki tane konu, altı tane amaç sayısı vardır. Birinci konu; şarkı söylemede duruş ve solunum; ikinci konu, şarkı solunumu (diyafram nefesi)dur.
- Üçüncü ünite; Dil ve Konuşma. Bu üniteye ait üç tane konu, dört tane amaç sayısı vardır. Birinci konu; sesli ve sessiz fonemenler; ikinci konu, güzel konuşmanın önemi; üçüncü konu, konuşma nefesi'dir.
- Dördüncü ünite; Şarkı Söylemeye Giriş. Bu üniteye ait beş tane konu, sekiz tane amaç sayısı vardır. Birincisi şarkı öncesi hazırlık; ikinci konu, şarkı notalarının ritimsel yapısı (tartım); şarkı sözlerinin ritimsel yapısı (artikülasyon); dördüncü konu, şarkının ezgisel yapısı(solfej); beşinci konu ise şarkının söylenişi'dir.
- Beşinci ünite; Tek Sesli Koro Şarkıları. Bu üniteye ait iki tane konu, iki tane amaç sayısı vardır. Birincisi; tek sesli şarkılarda ses bütünlüğü, ikinci konu ise, tek sesli şarkılar.
- Altıncı Ünite; Şarkı Söylemede Tek Sessizlikten Çok Sessizliğe Geçiş. Bu üniteye ait dört tane konu, beş tane amaç sayısı vardır. Birincisi; iki sesli şarkılarda ses bütünlüğü; ikinci konu, iki sesli tını (rezonans) alıştırılmaları; üçüncü konu, kanon; dördüncü konu ise, iki sesli şarkılardır.

Koro dersi ikinci öğretim programı orta öğretim genel müdürlüğünün 21.11.1996 tarih ve B.08OGM.0.09.01.04-14768 sayılı teklif yazısı ile görüşülüp kabul edilmiş 1998-1999 eğitim-öğretim yılından itibaren haftada iki saat olarak uygulamaya konulmuştur. Burada üçüncü sınıf öğretim programı incelenecektir.

Bu öğretim programında dört tane ünite, on altı tane amaç, elli dört tane davranış sayısı vardır.

- Birinci ünite; Toplu Söylemede Hız ve Müziksel İfade Terimleri. Bu üniteye iki tane konu, dört tane amaç sayısı vardır. İlk konu; Hız terimleri, ikinci konu ise; şarkıları hız terimlerine uygun söyleyebilmedir.
- İkinci ünite; Seçkin Türk Koro Eserleri. Bu üniteye üç tane konu, üç tane amaç sayısı vardır. İlk konu, Çok Sesli Türk Acapella Koro Eserleri, ikinci konu; Çok Sesli Piyano Eşlikli Türk Koro Eserleri, üçüncü konu ise; Çok Sesli Orkestra Eşlikli Türk Koro Eserleri'dir.
- Üçüncü ünite; Seçkin Evrensel Koro Eserleri. Bu üniteye üç tane konu, üç tane amaç sayısı bulunmaktadır. Birinci konu; Çok Sesli Evrensel Acapella Koro Eserleri, ikinci konu; Çok Sesli Piyano Eşlikli Evrensel Koro Eserleri, üçüncü konu ise; Çok Sesli Orkestra Eşlikli Evrensel Koro Eserleri'dir.
- Dördüncü ünite; Evrensel Koro Müziğinde Dönemler. Bu üniteye beş tane konu, altı tane amaç sayısı vardır. Birinci konu; Rönesans Dönemi Yapıtları, ikinci konu; Barok Dönemi Yapıtları, üçüncü konu; Klasik Dönem Yapıtları, dördüncü konu; romantik Dönem Eserleri, beşinci konu ise; Çağdaş Dönem ve Pop müzik Eserleri'dir.

Koro dersi üçüncü öğretim programı 2007 yılında eğitim-öğretime başlamış daha önce sadece koro eğitimi adı altında olan ders batı müziği koro eğitimi dersi öğretim programı ve Türk müziği koro eğitimi dersi öğretim programı olarak ikiye ayrılmıştır. Daha önceki programlarda amaç ve davranışlar vardır, fakat bu programda bunların yerini kazanımlar almıştır. Burada on ikinci sınıf öğretim programı ele alınacaktır.

Bu program diğer programlara göre daha farklı bir şekilde yapılmıştır. Batı Müziği Koro Eğitimi dersi öğretim programı "öğrenme alanı" adı altında organize edilmiş yapılardan oluşmaktadır. Öğrenme alanı; birbiri ile ilişki beceri, tema, kavram ve değerlerin bir bütün olarak görülebildiği, öğrenmeyi organize eden yapıdır. Öğrenme alanları, programda öngörülen bilgi, beceri, kavram, değerler ve tutumların sistematik bir şekilde ilişkilendirildiği konu alanlarından oluşmaktadır.

Öğrenme alanlarının içerikleri aşağıda yer almaktadır

- **Koroda Ses Eğitimi:** Bireysel Ses Eğitimi 12. sınıfta görülecek olması da göz önüne alınırsa koro eğitimi içerisinde uygulanacak ses eğitimi büyük önem taşımaktadır.
- **Koro Müziğinde Dönemler:** Bu öğrenme alanında batı müziği tarihi içerisinde koro müziğinde olan gelişmelerin fark edilmesi, dönem özellikleri ve dönem bestecilerinin tanınması, dönemlere ait müzik biçimleri ve eser örnekleri dinlenerek ve seslendirilerek dönemlerin özelliklerinin kavranması ve uygulanması hedeflenmiştir.
- **Koro Kültürü Ve Eser uygulamaları:** Bu öğrenme alanında koro disiplini edinilmesi, öğrencilerin koro türlerini ve özelliklerini tanıyarak bireyin ve toplumun sosyal yaşamına etkisi üzerine fikir sahibi olması ve izlediği-dinlediği koroları pek çok açıdan değerlendirebilecek yeterliliğe ulaşmaları hedeflenmiştir.

Bu öğretim programı üç tane öğrenim alanı içinde beş tane üniteden, altı tane konudan oluşmaktadır.

Birinci öğrenim alanı; Koroda ses eğitimi'dir. İçeriğinde iki tane ünite, üç tane konu vardır. Birinci ünite; Ses Üretme ve Yayma, buna ait konular: ses kalitesini geliştirme, alt ve üst sınırları genişletme, ikinci ünite Dil ve Konuşma, buna ait konu ise dil ve konuşma bozukluklarını giderme, kalitesini geliştirmez.

İkinci öğrenim alanı; Koro Müziğinde Dönemlerdir. İçeriğinde bir tane ünite, üç tane konu vardır. Birinci ünite; Yirminci Yüzyıl. Buna ait konular: yirminci yüzyıl stil ve yorum özellikleri, ikinci konu yirminci yüzyıl bestecileri, yirminci yüzyıl eserleri'dir.

Üçüncü öğrenim alanı; Koro Kültürü ve Eser Uygulamaları. İçerisinde iki tane ünite, vardır. Birinci ünite Koro inceleme ve Yorumlama, ikinci ünite; Eser İnceleme, Çözümleme ve Seslendirmez.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS)

Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin kuruluşundan itibaren uygulanan üç program incelenmiş bu programların ortak ve farklı yönleri saptanmıştır.

- Birinci programda koro dersi, temel sanat eğitiminin bir dalı olarak işlenmiş, ikinci programda ayrı bir öğretim programı olarak işlenmiş, üçüncü programda ise Batı müziği koro eğitimi ve Türk müziği koro eğitimi olarak iki ayrı öğretim programı olarak karşımıza çıkmıştır.

- Koro dersi öğretim programı birinci programda sınıf sınıf ayrılmamış üniteler genel olarak verilmiş, ünitelerin hangi sınıflara paylaşıldığı belirtilmemiştir. İkinci ve üçüncü programda ise her sınıf için ayrı bir program işlenmiştir.
- İlk programda on beş tane bilişsel amaç, on beş tanede devinişsel amaç vardır. İkinci programda ise iki tane bilişsel amaç, on dört tane devinişsel amaç vardır.
- Bu programda bireysel ses eğitimi konularının daha yoğun olduğu koro eğitimi konularının ise dar bir çerçevede işlendiği görülmüştür. Diğer iki programda koro eğitimi daha geniş anlatılmıştır.
- Müziksel işitme ve okuma yazma dersi konularının bu programda ve diğer iki programda da yer aldığı görülmüştür.
- Bu programdaki konuların birçoğu, şu anki ve ikinci programın dokuzuncu sınıf konularıdır.
- Üç programda da ünitelerin içeriğindeki konular hem bireysel ses eğitiminin, hem de koro eğitiminin konularıdır.
- İlk programda ki konularda ilk olarak tek sesli parçalar işlenmiş, daha sonra kanon ve son olarak da iki sesli parçalar işlenmiştir. Üç sesli ve dört sesli parçalara yer verilmemiştir. İkinci ve üçüncü program da ise tek sesli ve iki sesli parçalar dokuzuncu sınıfta işlenmiş üç sesli ve dört sesli parçalara da üst sınıflarda geçilmiştir.
- Diğer iki programla bu programı kıyaslarsak bu program koroyu yüzeysel olarak işlemiştir.
- İkinci ve üçüncü programda üniteler üç sınıfa ayrılmış, her sınıfın üniteleri bir alt sınıfın devamı olarak işlenmiştir.
- Birinci programda hız ve nüans terimlerinden bahsedilmemiş, ikinci ve üçüncü programda ayrı ayrı bahsedilmiş ve her sınıfta farklı terimlerin tanımları yapılmış, bunlarla ilgili örneklere yer verilmiştir.
- Birinci programda yukarıda da bahsettiğim gibi koro müziğinin derinlerine inilmemiştir. İkinci programda Evrensel koro müziğindeki dönemlerden ve bu dönemlerde yapılan eserlerden bahsedilmiştir.
- Çoksesli parçalara orkestra ve piyano eşliği de ilk olarak bu programda girmiştir. Birinci programda en fazla iki sesli parçalara geçilmiş ve bu parçalar acapella olarak söylenmiştir.
- Üçüncü programda her sınıf için öğrenme alanları belirlenmiştir. Bu öğrenme alanlarının başlığı 9, 10, 11, 12. sınıflarda aynıdır fakat içerikleri farklıdır. İlk programda ve ikinci programda öğrenme alanı adı altında bir başlık yoktur.
- İlk programda amaçlar ve davranışlar vardır. Bu programda ise bu iki terimin yerini kazanımlar almıştır.
- Üçüncü programda Koro müziğinde dönemler adlı öğrenme alanında 9. sınıfta ortaçağ, 10. sınıfta Rönesans ve barok, 11. sınıfta klasik ve romantik, 12. sınıfta ise yirminci yüzyıl eserleri, bestecileri ve bu eserlerin stil ve yorum özellikleri işlenmiştir. Bu gödişat sınıf ve dönem sırasıyla paralel gider. İkinci programda bütün dönemler üçüncü sınıf konusudur. Birinci programda dönemlerden hiç bahsedilmemektedir.
- Koro kültürü ve eser uygulamaları adlı öğrenme alanında bütün sınıflar için bütün bir yıl işlenen parçaların incelenmesi,

yorumlaması, çözümlemesi ve seslendirilmesi işlenmiştir. İkinci programda sadece, parçaları dönem özelliklerine göre söylemekten bahsetmiş, parçaların çözümlenmesi ve incelenmesinden bahsetmemektedir.

- Üçüncü programda dört sınıf için ayrı program yapılmış; ikinci programda 1.2.3 olarak üç program hazırlanmış; ilk programda ise her sınıf için ayrı program yapılmamıştır.
- Üçüncü programın ilk öğrenme alanının birinci ünitesinde ses üretme ve yayma, dört ayrı ses kalitesini geliştirme, alt ve üst sınırları genişletme işlenmiştir. Bunun için bireysel ses eğitimi dersinin içinde yer alan ses egzersizlerinden faydalanılmıştır. İkinci programda bu konu ikinci sınıfta işlenmiş, birinci programda ise çok yüzeysel işlenmiştir.
- Üçüncü programın ikinci ünitesi dil ve konuşmadır. Bu ünite de öğrenci iyi bir konuşmanın özelliklerini öğrenir ve uygun dil gereçleri ile bu özellikleri kazandırmaya yönelik çalışmalar yapar; ikinci programda bu konu ikinci sınıfta işlenmiş; birinci programda da ayrı bir ünite olarak işlenmiştir.

Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri'nde geçmişten günümüze uygulanan koro dersi öğretim programları incelenmiş ve bu inceleme sonucunda; koro dersinin başlangıçta temel sanat eğitiminin bir alt dalı olarak yer aldığı, ayrı bir öğretim programı olmadığı, bu yüzden daha çok ses eğitimine yönelik etkinliklerin yapıldığı ve yine bu nedenle sadece tek ve iki sesli eserlerin seslendirildiği, ilerleyen yıllarda uygulanan öğretim programlarında ise bu durumun aşama aşama değiştirildiği görülmüştür. İkinci programdan başlayarak öğretim programlarında toplu söyleme ve kurallarından bahsedilmiş, hız ve nüans terimleri işlenmiş, çok sesli eserlere yer verilmiş ve eşliklendirilmiş, son öğretim programında bunlara ek olarak, koro dersi iki ana başlığa ayrılarak ele alınmış ve amaçlara yönelik olarak kazanımlar belirlenmiştir.

Araştırma sonuçlarından da anlaşıldığı gibi ilk programla günümüzde uygulanan program arasında çok fark vardır. Bu üç program yavaş yavaş yenilenmiş ve gelişmiştir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Öğretim Programı. (1989). Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Ankara
2. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Koro 1, 2, 3 Dersi İkinci Öğretim Programı, (1997). Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Ankara
3. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Batı Müziği Koro Eğitimi Dersi Öğretim Programı, (2007). Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Ankara
4. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Türk Müziği Koro Eğitimi Dersi Öğretim Programı, (2007). Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Ankara
5. Uçan, A., (1994). İnsan ve Müzik İnsan ve İnsan ve Sanat Eğitimi sayfa: 10-30-32 Ankara, Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
6. Uçan, A., (1997). Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar sayfa: 33 Ankara, Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
7. Uçan, A., (2001). İnsan, Müzik, Koro Ve Koro Eğitiminin Temelleri, 1. Ulusal Koro Eğitimi Ve Yönetimi Sempozyumu, 1-3 Kasım, Ankara Gazi Konser Salonu.